

4) персуазивну, оскільки повторений елемент на початку переконує читача напису, наприклад:

укр.: *ПРИВЕТ ПОСТРИЖИСЯ, Не бійся чорта, не плач як баба;*

англ.: *SWIM SURF SLEEP, REFUSE RESIST REBEL REVOLT.*

Епіфора – фігура мови, що утворюється повтором певних мовних елементів у закінченнях суміжних віршових рядків, строф, речень, абзаців, розділів твору [3, с. 175–176]. Цей фонетичний засіб використовується надзвичайно рідко, так серед українських написів знаходимо лише один напис (0,3 %) серед англійських 0,5% (6), наприклад:

укр. *МРИЙ МАНДРУЙ КОХАЙ;*

англ.: *I KNOW BOTH I AM BOTH! CRIME TOGETHER SHINE TOGETHER , NO PANTS ARE THE BEST PANTS.*

Епіфора увиразнює мову написів, забезпечуючи цілісне звукове тло та ритм, наприклад: *IF YOU CAN DREAM IT YOU CAN DO IT*; підсилює і підкреслює думку, наприклад: *AT MY AGE I'VE SEEN IT ALL DONE IT ALL HEAR IT ALL I JUST CAN'T REMEMBER IT ALL*, так прикінцевий повтор *IT ALL* створює ритмічне тло для акценту на ключових словах *SEEN, DONE, HEAR* та *REMEMBER*

Виходячи з викладеного вище можна стверджувати що, анафора та епіфора в англійських та українських написах на одязі виконують емпатичну, організуючо-об'єднуючу та персуазивну функції, увиразнюють мову, акцентують увагу на основній думці напису.

Перспективи подальших наукових досліджень з цього напрямку полягають у вивченні, аналізі та порівнянні інших фонетичних стилістичних особливостей написів на одязі українською та англійською мовами.

Література

1. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилістика української мови: підр. / за ред. Л. І. Мацько. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.
2. Словник української мови: в 11 томах / редкол.: І. К. Білодід та ін. Київ : «Наукова думка», 1971. Т. 5. 840 с.
3. Ставицька Л. О. Епіфора. *Українська мова: Енциклопедія. Вид. 2, виправлене і доповнене.* Київ : «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. С. 175–176.
4. Wales K. A dictionary of stylistics. 3rd ed. Routledge, 2014. 96 p.

Підсекція

Концептологічні та дискурсивні аспекти дослідження германських, романських та слов'янських мов

УДК 811.111'37'42

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЦЕПТИВНОГО КОНЦЕПТУ

А. А. Гребенюк

Важливо зауважити, що на сучасному етапі розвитку когнітивної лінгвістики сформована низка підходів для опису реалізації концептів. А. П. Мартинюк акцентує увагу на тому, що у когнітивній лінгвістиці існує близько семи напрямків аналізу концептів, зокрема: онтологічний, лінгвокультурний, психолінгвістичний, семантико-психологічний та дискурсивний, лінгвокогнітивний, логічний [1, с. 15].

У науковій розвідці застосований інтегрований підхід, який включає поєднання методів когнітивної лінгвістики, концептології.

Наразі необхідно більш детально розглянути реалізацію поняття «концепт». Цей феномен вже має стале визначення, але досі різні лінгвістичні школи мають власні підходи до вивчення цієї категорії.

О. С. Кубрякова представляє свій погляд на дану концепцію. Зокрема, концепт – це оперативна одиниця пам'яті, ментального лексикону всієї картини світу, всі важливі концепти виражені в мові [цит. за 3, с. 30].

За визначенням З. Д. Попової та Й. А. Стерніна, концепт – це дискретне ментальне утворення, яке є базовою одиницею розумового коду людини. В даному випадку, відбувається узагальнення двох підходів, а саме результат пізнавальної діяльності людини та відношення людини до цього предмету, явища [3, с. 29].

В ході дослідження підтримується точка зору про визначення концепту саме З. Д. Попової та Й. А. Стерніна.

Формування поняття «концепт» в когнітивній лінгвістиці стимулювало уточнення закономірностей, способи і особливості взаємодії мови, культури, свідомості. Головне завдання полягає в тому, щоб дослідити та системно описати концепти певної мови. Наразі розроблено декілька методик дослідження концептів. Найбільш актуальною залишається методика концептуального аналізу.

Мета концептуального аналізу полягає у виявленні парадигми культурно значущих концептів й опис їх концептосфери [4, с. 93]. Об'єктом дослідження виступають смисли, передані іншими словами, граматичними категоріями, при цьому відбувається залучення великого корпусу контекстів уживання слова в художній літературі та виділення характерних особливостей [4, с. 94].

З. Д. Попова та Й. А. Стернін пропонують свою схему дослідження структури концепту, зокрема [3, с. 159]:

1) побудова номінативного поля концепту. Таким чином, потрібно встановити та описати сукупність мовних значень, що номінують концепт та його окремі ознаки. Номінативне поле включає як прямі номінації, так і асоційоване поле ключового концепту.

2) виявлення семантико-когнітивних ознак концепту. Семантико-когнітивні ознаки формують зміст досліджуваного концепту. Вони виокремлюються в номінативному полі, а також на основі когнітивної інтерпретації асоціатів як мовних репрезентацій цих ознак.

3) побудова структури концепту. В даному випадку, виділяють образне, інформаційно-поняттєве та інтерпретаційне поля. Образний компонент складається з двох конститuantів: перцептивний (зоровий, слуховий, тактильний, нюховий, смаковий органи чуття) та когнітивний (метафоричний абстрактний прошарок) [2, с. 15];

4) представлення концепту у схематичній формі. Виділяють ядро, ближню, дальню та крайню периферії;

5) зіставний аналіз об'єктивації концепту мовної картини світу на матеріалі дослідження двох або більше мов. Це дає можливість встановити низку закономірностей, які притаманні тій чи іншій мовній картині світу.

Семантико – когнітивний підхід передбачає формування концепту із залученням наочної діяльності та досвіду людини, більш того, важливо зауважити, що існує взаємодія концептів у процесі мовного спілкування, але мова виступає лише одним із способів створення концептів [4, с. 60]. За допомогою семантико-когнітивного підходу здійснюється дослідження концепту в двох напрямках:

1) *від свідомості до мови* (когнітивні знання використовуються для тлумачення явищ в семантиці мови);

2) *від мови до свідомості* (моделювання концептів як елементів національної концептосфери та національної культури). При цьому, даний підхід є більш точним, адже якщо досліджувати семантику вербалізаторів концепту та застосувати процедуру когнітивної інтерпретації, то це дасть змогу змодельовати структуру концепту у носія тієї чи іншої мовної культури [3, с. 117]. Цей підхід в процесі лінгвокогнітивного дослідження спрямований на лише на формування надіндивідуального рівня (включаючи усне та

писемне мовлення та реалізацію мовних засобів в текстах), але й на рівні психологічному, адже презентуються змістові ознаки концепту, які існують у свідомості суб'єктів – концептуалізаторів [3, с. 46].

Важливою процедурою дослідження концепту в рамках семантико-когнітивного аналізу виступає когнітивна інтерпретація мовного матеріалу. Процес когнітивної інтерпретації передбачає створення за логіко-семантичним принципом узагальнення одиниць – вербалізаторів в семантико-когнітивні ознаки. В свою чергу, семантико-когнітивна ознака – це окрема ознака певного концептуалізованого феномену, усвідомлювані індивідом і відображені в структурі концепту як окремі конституенти його змісту [3, с. 128]. Таким чином, після виокремлення семантико-когнітивних ознак відбувається процедура когнітивної інтерпретації.

Когнітивна інтерпретація – це мисленнєве узагальнення на більш високому рівні абстракції результатів опису значень мовних одиниць, що номінують концепт, для виявлення та словесного формулювання семантико-когнітивних ознак, репрезентованих тими чи іншими значеннями чи семантичними компонентами цих мовних одиниць для кінцевого моделювання змісту концепту [3, с. 200]. Без процедури когнітивної інтерпретації виокремлення польової стратифікації концепту неможливе. Семантико - когнітивна ознака – компонент змісту концепту, який включає той чи інший аспект або параметр і узагальнює однорідні групи в структурі концепту [3, с. 129].

Література

1. Мартинюк А. П. Перспективи дискурсивного напрямку дослідження концептів. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2009. № 837. С. 14–18.
2. Пименова М. В. *Методология концептуальных исследований* / Под ред. В. И. Карасика, И. А. Стернина. М. : Гнозис, 2007. С. 14–16.
3. Попова З. Д., Стернин И. А. *Когнитивная лингвистика*. М. : АСТ: Восток-Запад, 2010. 314 с.
4. Розвод Е. Методи дослідження лінгвокультурних концептів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Розділ І. Когнітивна лінгвістика*. 2015. № 1. С. 91–96.

УДК 811.161+81.111

ЛІТЕРАТУРНИЙ ДИСКУРС, ДРАМАТУРГІЧНИЙ ДИСКУРС ТА КІНОДИСКУРС У СИСТЕМІ АРТ-ДИСКУРСУ

Т. Г. Демчук

Арт-дискурс є основним із різновидів дискурсу, співвідносних із мистецтвом. Він відображає сучасні явища за допомогою мовних засобів і означає як зв'язний текст, що інтерпретує об'єкт мистецтва разом з екстралінгвальними факторами, так і комунікативну діяльність, де мають бути адресат і адресант, то до різновидів арт-дискурсу можна віднести не тільки літературний, але й драматургічний і кінодискурс.

Об'єктом дослідження у запропонованій роботі є поняття арт-дискурсу загалом, та літературного дискурсу, драматургічного дискурсу і кінодискурсу зокрема у сучасному мовознавстві. **Предметом** наукового аналізу виступає літературний дискурс, драматургічний дискурс і кінодискурс у системі арт-дискурсу. **Мета** дослідження полягає у компаративному аналізі літературного дискурсу, драматургічного дискурсу і кінодискурсу, як складових елементів системи арт-дискурсу.